

Infospot

De TOP 25 van de werkzame bestanddelen in de uitgaven in de ambulante sector van de verzekering voor geneeskundige verzorging in 2016

Juli - Augustus - September 2017

De TOP 25 van de werkzame bestanddelen¹ vertegenwoordigen 35 % van de totale netto-uitgaven (dit zijn de uitgaven voor de verplichte ziekteverzekering) en 23 % van het behandelingsvolume (DDD²). Ter verduidelijking: er bestaan naast deze 25 werkzame bestanddelen nog 740 werkzame bestanddelen waarvoor er een tegemoetkoming is door de verplichte ziekteverzekering in de ambulante sector.

Tabel 1: TOP 25 (2016)

Plaats nettobedrag 2016	ATC	Werkzaam bestanddeel	Nettobedrag 2016	DDD 2016	Aantal patiënten 2015	Gemidd. jaarlijkse toename nettobedrag 2013 - 2016	Jaar van de 1 ^e vergoeding van het werkzaam bestanddeel	1 ^e jaar van verschijning in de TOP 25
1	L04AB04	ADALIMUMAB***	130.684.551	3.481.105	12.849	6.116.589	2004	2006
2	C10AA07	ROSUVASTATINE	66.918.988	120.726.796	286.616	-2.096.257	2003	2006
3	A02BC02	PANTOPRAZOL	63.832.914	230.998.997	1.295.891	5.951.446	1997	2002
4	L04AB01	ETANERCEPT	63.137.569	1.979.034	7.555	-1.179.302	2002	2005
5	B01AF01	RIVAROXABAN***	57.402.865	21.096.998	86.386	9.302.156	2009	2013
6	B02BD02	BLOEDSTOLLINGSFACT. VIII (antihemofiliefact. A)	55.917.074	120.852	272	1.977.661	1980*	2002
7	B01AF02	APIXABAN***	35.918.772	12.045.024	53.290	11.781.662	2012	2015
8	M05BX04	DENOSUMAB***	32.038.819	35.117.471	51.048	3.356.526	2010	2013
9	A02BC01	OMEPRAZOL	30.529.511	145.547.790	616.425	-1.098.379	1989	1997*
10	A10AE04	INSULINE GLARGINE	29.427.863	17.587.961	76.521	1.977.391	2004	2012
11	C10AA01	SIMVASTATINE	27.409.902	161.597.217	612.083	-1.090.810	1990	1997*
12	C10AA05	ATORVASTATINE	26.974.239	185.822.623	481.764	-5.980.001	1998	1999
13	J05AR13	LAMIVUDINE, ABACAVIR EN DOLUTEGRAVIR	26.760.933	850.262	3.033	8.920.311	2015	2016
14	L01XE01	IMATINIB	26.455.954	253.844	1.084	120.540	2002	2007
15	N05AX13	PALIPERIDON	25.614.197	3.866.036	14.397	2.542.677	2009	2014
16	C07AB07	BISOPROLOL	25.126.355	108.014.524	758.883	-314.474	1988	1997*
17	B01AB05	ENOXAPARINE	24.882.264	18.245.015	263.770	-118.885	1989	2010
18	B01AE07	DABIGATRAN ETEXILAT***	23.960.353	7.934.854	32.738	2.403.792	2009	2016
19	L04AB06	GOLIMUMAB	23.932.900	725.814	2.434	2.244.983	2010	2015
20	A10BA02	METFORMINE	23.531.891	110.635.360	524.005	626.151	1980*	2013
21	L03AB07	INTERFERON BETA-1A***	22.659.356	2.039.463	2.682	-2.865.390	1998	2001
22	J01CR02	AMOXICILLINE MET ENZYMMER	22.095.641	30.217.144	1.452.006	-770.125	1986	1997*
23	L04AC05	USTEKINUMAB	21.656.476	722.448	1.874	4.162.697	2010	2016
24	R03AK06	SALMETEROL MET FLUTICASON	20.049.279	20.707.299	178.256	-8.209.547	2001	2002
25	H01AC01	SOMATROPINE	19.991.401	1.212.330	3.300	-116.217	1989	2016
TOTAAL TOP 25			926.910.064	1.241.546.261	-	-	-	-

* 1980 of nog vroeger
** 1997 is het 1^e jaar waarin Farmanetgegevens beschikbaar waren; deze molecuul zal waarschijnlijk vroeger in de TOP 25 verschenen zijn.
*** Voor dit product kan het nettobedrag lager zijn als gevolg van contractuele financiële compensaties.

Bron: RIZIV – Farmanet

De TOP 25 bevat weinig heel recente werkzame bestanddelen. Slechts 2 ervan zijn de laatste 5 jaar vergoedbaar geworden. Het recentste werkzaam bestanddeel is de combinatie lamivudine+ab

1. Deze top 25 heeft enkel betrekking op de werkzame bestanddelen die door de open officina worden afgeleverd.
2. Defined Daily Dose ; een groep deskundigen van de WHO definiëren per werkzaam bestanddeel een gemiddelde dagdosis (DDD) rekening houdend met de dosis die voor het geneesmiddel wordt gebruikt in zijn voornaamste indicatie bij een volwassene. Het gaat uiteraard om een meeteenheid en niet om een norm van goede praktijk.

acavir+dolutegravir (behandeling van HIV infectie), dat sinds 2015 wordt terugbetaald. Omgekeerd dateren 11 werkzame bestanddelen van vóór het jaar 2000.

Bepaalde werkzame bestanddelen zijn “oude bekenden” van de TOP 25: omeprazol, simvastatine, bisoprolol en amoxicilline met enzymremmer waren reeds aanwezig in de TOP 25 van 1997 (het eerste jaar waarin Farmanetgegevens beschikbaar waren).

Atorvastatine, dat zijn eerste plaats in 2012 al had verloren (vanaf 2001 zonder onderbreking bezet), situeert zich voortaan op de 12de plaats. De komst van generieken in de loop van het jaar 2012 heeft de kost per DDD van deze molecule doen dalen van 1,08 naar 0,14 euro. We merken ook op dat de komst van generieken samenging met een groei in de afgeleverde volumes.

De **1^e plaats** wordt voortaan ingenomen door adalimumab, een TNF-remmer die gebruikt wordt om inflammatoire processen bij zware aandoeningen af te remmen als de klassieke behandelingen niet helpen. Adalimumab wordt in 48% van de gevallen voorgeschreven door reumatologen (vooral om reumatoïde polyarthritis te behandelen), in 37% van de gevallen door gastrologen (ziekte van Crohn) en in 14% van de gevallen door dermatologen (psoriasisreuma). Het aantal patiënten blijft beperkt maar de behandeling is duur (37 euro per DDD).

Op de **2^e plaats** staat rosuvastatine. Sinds de eerste terugbetaling in 2003 is deze molecule gelijkmatig blijven stijgen in het aantal statinevoorschriften. 20% van de statinepatiënten kreeg in 2016 rosuvastatine voorgeschreven. Aangezien rosuvastatine meer kost (ongeveer 2 tot 3 keer zoveel als de andere statines), vertegenwoordigt ze de helft van het budget van de statines.

Op de **3^e plaats** staat pantoprazol. De toename van dit toch oud werkzaam bestanddeel wordt verklaard door een sterke volumetoename. Hoewel de gemiddelde kost geleidelijk daalt als gevolg van verschillende besparingsmaatregelen, kunnen deze dalingen deze volumetoename niet compenseren. In 2005 kreeg slechts 17% van de patiënten die behandeld werden met een protonpompremmer, pantoprazol. In 2016 is dit percentage gelijk aan 65%. Over een periode van 11 jaar, werd het volume – uitgedrukt in DDD – bijna vermenigvuldigd met een factor 12. Merk op dat bijna 15 generische bedrijven deze markt delen.

Het is mogelijk om op basis van de databankgegevens het aantal patiënten te bepalen aan wie een bepaald werkzaam bestanddeel minstens éénmaal dat jaar werd afgeleverd³. Deze informatie geeft een ander beeld dan het volume uitgedrukt in DDD of in kost. Sommige werkzame bestanddelen worden immers gebruikt voor een korte termijn door veel patiënten (voorbeeld: het antibioticum amoxicilline met enzymremmer - ATC code J01CR02 - dat in 2016 aan 1,4 miljoen patiënten is afgeleverd). Andere werkzame bestanddelen worden gebruikt bij chronische behandelingen, wijd verspreid onder de bevolking, zoals de cardiovasculaire geneesmiddelen (atorvastatine, simvastatine, enz.). Nog andere tenslotte worden slechts gebruikt bij een klein aantal patiënten waarvan de gezondheidstoestand die dure behandelingen noodzakelijk maakt: 8 werkzame bestanddelen van de top 25 (een derde) hebben minder dan 10.000 patiënten, bijvoorbeeld patiënten die lijden aan hemofilie (factor VIII coagulatie), leukemie (Imatinib), reumatoïde polyarthritis (etanercept) of multiple sclerose (interferon beta-1a).

3. Het aantal verschillende rechthebbenden die minstens 1 verpakking met het bijhorende werkzame bestanddeel afgeleverd hebben gekregen gedurende het jaar 2015, wordt opgeteld.

De TOP 25 van 2016 bevat:

- 4 immunosuppressiva geïndiceerd voor de behandeling van actieve reumatoïde artritis, ziekte van Crohn en psoriasis (adalimumab, etanercept, ustekinumab en golimumab)
- 4 werkzame bestanddelen die gebruikt worden bij de preventie van trombosen (enoxaparine, rivaroxaban, dabigatran etexilaat en apixiban)
- 3 cholesterolverlagende middelen (atorvastatine, rosuvastatine en simvastatine)
- 2 protonpompremmers die dienen om de maagzuursecretie te remmen (omeprazol en pantoprazol)
- 2 antidiabetica (insuline glargine en metformine)
- een werkzaam bestanddeel gebruikt bij COPD en astma (salmeterol met een corticosteroid)
- een atypisch antipsychoticum geïndiceerd voor de behandeling van schizofrenie en schizo-affectieve stoornissen (paliperidon)
- een werkzaam bestanddeel gebruikt bij o.a. de behandeling van hypertensie (bisoprolol)
- een stollingsfactor (bloedstollingsfactor VIII)
- een werkzaam bestanddeel (denosumab) dat zowel voor de behandeling van osteoporose als solide tumoren met botmetastasen gebruikt wordt
- een immunomodulerend middel gebruikt bij de behandeling van multiple sclerose (interferon β -1a)
- een antitumoraal middel (imatinib)
- het breedspectrumantibioticum β -lactam gecombineerd met een β -lactamaseremmer (amoxicilline + clavulaanzuur)
- een combinatie gebruikt bij de behandeling van HIV infectie (lamivudine + abacavir + dolutégravir)
- groeihormoon (somatropine).

Verantwoordelijke uitgever: J. De Cock, Tervurenlaan 211, 1150 Brussel

Realisatie: Dienst voor geneeskundige verzorging van het RIZIV

Grafisch design: Communicatiecel van het RIZIV

Foto: Verypics

Publicatiecatum: September 2017

Wettelijk depot: D/2017/0401/22